

Kiadja: A MAGYAR FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, V. Ker., Sziget-utca 5/7. szám, IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindenemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Halgazdasági problémák. (Folyt. és vége.) Répássy Miklós. — Magyar édesvízi halhatározó. (Folytatás.) Unger Emil dr. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek — Tárca: Régi halászalakok. SMJ. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

Halgazdasági problémák.

Írta: Répássy Miklós. (Folyt. és vége.)

Meg volt tehát a legfőbb előfeltétel arra, hogy a tó halászatának belterjesebbé tételére gondolni lehessen. Két irányban lehetett erről szó: egyrészt a halzsákmány minőségének javításával, másrészt egész általában annak növelésével. Ez utóbbi önmagában valami sokkal nem biztat: a fent megállapított egyensúlyi helyzet, de meg más hasonló természetű és nagyságú halaszatokkal való összehasonlítás (l. „A Balaton pontyai“ című czikket. „Halászat“, 1916. évi 10. sz.) éppen azt mutatja, hogy a Balaton természetes halhozamát valami különösebb mértékben fokozni vagy éppen megtöbbszörözni aligha lehet. De nagyon valószínű, hogy igen jelentékeny eredmény volna elérhető a halzsákmány minőségének javításával, sőt azzal együtt a halzsákmány bizonyos növekedése is együtt járna.

Jelenleg ugyanis az értékes és silány halak közötti arány igen kedvezőtlen, az értékes halfajok (süllő, ponty, harcsa stb.) alig $\frac{1}{8}$ -át teszik az egész mennyiségnek, túlnyomó a sokkal csekélyebb értékű keszeg s garda. Ha ezek helyett hasonló kosztion élő, de más, értékesebb fajt, pl. pontyot vihetünk be a Balatonba, akkor a zsákmányt értékében igen nagy mértékben növeljük. De éppen a ponty révén, annak a tógazdaságokban nemesített, *gyorsan növő* fajtájára gondolva, a halzsákmány hozamának növekedésére is számíthatunk, mert ez a nemes fajú ponty sokkalta jobban értékesíti a haltakarmányt, mint a vad keszegfélék.

A pontyval való halasításnak, tehát a halászat pontyval való feljavításának gondolata már a Balaton egységes üzeme kezdetén felmerült úgy, hogy már a bér szerződésben történtek kikötések annak érdekében. De épp úgy, a mint maga a gondolat akkor csak ötlet-szerű volt, a végrehajtása se volt rendszeres; 1901-ben és 1906-ban került a Balatonba nagyobb mennyiség-

ben (kb. 100 q) pontyvadék. Az 1908. évben aztán nagyobb szabású rendszeres kísérlet végrehajtása határozottat el, a melynek feltételei, hogy az eredmény mennyiségileg is észrevehető s megállapítható legyen, azok voltak, hogy nagyobb mennyiségű, legalább 100 q erőteljes pontyvadék bocsáttassék be a Balatonba és pedig hat egymásután következő éven át.

A kísérlet végrehajtása 1909. év tavaszán kezdődött meg. És pedig kihelyeztetett:

1909 tavaszán	67·33 q
1909 őszén	33·00 „
összesen	100·33 q

Már a kezdet sem felelt meg tehát annak a követelménynek, hogy a 100 q egyszerre kerüljön vízbe, illetőleg ugyanazon tenyésztési évad kezdetén. A 67·33 q hal tavasszal helyezettét be, az az 1909. évre való népesítésnek számít; a 33·00 q őszszel kerülvén a Balatonba, az már csak az 1910. évre vehető számításba. Tulajdonképp tehát kétévi halasítás történt, az eredeti előírányozott mennyiséghez képest átlag fél mennyiségű halivadékkal. Ezután egyáltalán szünetelt a halasítás egész 1916. évig, vagyis öt éven át, tehát annyi időn át, a mennyi idő alatt a betett halmak mindenesetre régen teljesen fogásra éretté kellett kifejlődni s így a halasításnak a fogások eredményében kellett volna mutatkoznia. A Balatonban éppen a halasítás ez esztendejében volt az átlagot meghaladó nagyobb pontyfogás: 1909/1910. üzemében 175·07 q (l. az I. táblázatot). Ez a fogás azonban nem lehetett az 1909. évi népesítés eredménye, mert hiszen az üzem 1909. év július 1-től terjedt 1910. június 30-ig, legfeljebb tehát az 1909. év tavaszán bekerült 67·33 q ivadékból kerülhetett egynehány, a nyáron át hirtelenebbül megnőtt példány a téli halászatnál hálóra. Hogy e fogás nagyságának oka ezen a halasításon kívül keresendő, már az is mutatja, hogy a közvetlen a népesítés

évet megelőző üzemi évben, 1908—1909-ben is jóval nagyobb volt a ponty fogása az előző évek átlagánál: 136'49 q. Itt bizonyára az 1906. év őszén, vagyis 3 évvel megelőzőleg végzett pontyhalasítás eredményét látjuk, a mikor 100 q pontyivadék kerül a Balatonba.

Az 1909. évi halasítás hatása természetesen szintén csak 2—3 év múlva mutatkozhat; tényleg az 1912/13. üzemi év pontyfogása az átlagon is rétfelülemelkedett és 114'46 q-t tett ki.

Valami nagy eredménynek természetesen nem mondható, inkább csak azt mutatja, hogy a Balaton a végzett pontyhalasítást *megérezte*. Az újabb halasításnál 1916-ban kihelyeztetett

1916 tavaszán	--- --- --- --- ---	83'00 q ivadék
1916 őszén	--- --- --- --- ---	57'83 " "

vagyis ismét két évre, 1916-ra és 1917-re vonatkozó népesítés történt, megint csak az előirányzatnál jóval kisebb mennyiséggel. Az idei 1918. évre a népesítés folytatása ismét elmulasztott.

A Balatonból kifogott ponty mennyisége az első 6 évben 438'23 q, évi átlagban 73'04 q volt; a másodikban 659'01 q, évi átlagban 109'83 q, tehát összesen 220'78 q val növekedett. Ennek a második ciklusnak a javára estek a már említett halasítások 1906-ban és 1909-ben, de ha a behelyezett 100 q + 103'33 = 203'33 q ivadék eredménye csak az a 220'78 q lett, akkor az eredmény valóban csekélynek mondható.

Ennél többet az újabb megszakított s nem kellő mennyiségű ivadékkal történő behalásítások se igen ígérhetnének, de nem lehetne még a legrendszeresebb népesítéstől sem gazdasági eredményt varni ama nagy hátrányos változás miatt, a mely a Balaton halászati üzemi évben éppen az 1913. évvel beállott s melyre vonatkozólag javulás, sajnos, a háborús viszonyok miatt,

a mint ma már megállapítható, a közel jövőben egyáltalán nem remélhető.

Az történt ugyanis, hogy a Balaton kifogott halzsákmánya az 1913—14. üzemi évben hirtelen körülbelül 3000 q-val csökkent az előző évekéhez képest. Eleinte még talán azt lehetett gondolni, hogy csak valami múltó zavarról van szó, mert a következő két üzemi évben határozott emelkedést, ha csekély mértékűt is, mutattak a fogások; de az 1916—17. és 1917—18. üzemi év nyilvánvalóvá tette, hogy az évi halzsákmány állandóan, hosszabb időre csökkent le. Ha az 1913-tól 1918-ig lefolyt 5 üzemi évet vesszük figyelembe, mint a melyre pontos adatok ma már rendelkezésre állnak, a fogások évi átlaga 3809'20 q, tehát az előző 6 évi ciklus átlagánál 3746'18 q-val kevesebb.

Arra, hogy a Balaton halállománya fogyott volna le csaknem a felére egyik évről a másikra, semmi elfogadható ok nincs.

Az előző ciklusok, a mint láttuk, inkább azt mutatják, hogy növekedett. Ebből tehát az következik, hogy *1914. év óta évenként több mint 3700 q olyan hal marad bent a Balatonban, a mely kifogható volna.* Annak pedig, hogy nem kerül ki a Balatonból, csak az az oka, hogy a Balatonon sokkal kevesebb s sokkal kevésbé gyakorlott emberrel s sokkal kevesebb számmal halásznak, mint a múltban.

A munkaerőről és a hálók számáról a II. táblázat nyújt felvilágosítást. A Balatonon hígvizen és télen jég alatt folyik a halászat. Az adatokat a II. 6 évi időszakra és 1913/14-től kezdve foglaltuk össze. A jeges halászat azelőtt is elmaradt néha, ha enyhe volt a tél, de a háborús évek óta alig volt; pedig a jó jeges halászat igen jelentékenyen fokozza a zsákmányt. A rendes hígvízi halászatnál látszik azonban meg legjobban a munkaerő megfogyatkozása; 1913/14 óta állandóan csökkent

Régi halászalakok.

— A „Halászat“ számára írta: *SMJ.* —

VI. A tanácsos.

Csak úgy kegyelemből vették be a halászok, ha egyik vagy másik ember elmaradt. Mert a „tanácsos“ igen lusta és léha ember volt, kerülte a dolgot. Becsületes neve különben Réti Miska volt. Nagyréven a felső komphoz került komposnak, de ott sem vált be. Mindig csak a halászok körül léhaskodott, még akkor is, ha 1 forintot fizettek napszámba. Pedig akkor nagy szó volt 1 forint napszám, azért még az esküdt se maradt a község házában, hanem maga kapált, hogy a forintot megtakarítsa.

A „tanácsos“ nevet tőlem kapta, azért, mert ha az embereimmel tárgyaltam, ő, bár a leghivatalosabb volt, mindig belebeszél és szavának a vége mindig csak az volt, hogy „nem tanácsolom!“ Így lett „tanácsos“.

Máskülönben rémlusta ember volt. Még az evezésnél is elaludt. Hiába szóltak rá, a másik pillanatban már aludt ismét. Sokszor aztán felbosszankodva lomhaságán, egész szapoly vizet loccsantottak a szemé közé, erre persze „a tanácsos“ haragudott meg. Ilyenkor még azt is megtette, hogy a legelső alkalommal kiugrott a ladikból és otthagya a munkát. De mire a halászok hazaértek, csak megint ott settenkedett körülöttük, segítette az evezőket helyre vinni, a köteleket kiaggatta száradni, épp úgy mint mások, mintha misem történt volna. A vacsorához is olyan szemtelenül odaült, mintha legalább is írásos meghívó volna a zsebében. Here életmódjáért sokszor szidták, de a kifakadásokra süket emberré vált.

Egyszer aztán már betelt a mérték. A cibakházi holtvizében dolgoztak akkor halászaim. A tanácsos is velük volt, végezte a kunyhó körüli teendőket, sepregetett, vizet hordott, sőt borért is

járt Nagyrévre. Ezt az alkalmat akarták felhasználni, hogy szabaduljanak tőle. Ráfogták, hogy megcsalja őket, mert a bort 20 krajczárért számítja, holott a korcsmáros 18 krajczárért adja. Beani-tották a korcsmárost is s így a „tanácsos“ hiába védekezett. De ezt az igazságtalanságot már nem tűrte, hanem a véle nem egy hiten lévő korcsmárost úgy helyben hagyta, hogy meg kellett szöknie a tájékról; örültek az embereim, hogy mégis csak megszabadultak tőle, de korán. Egy idő múlva megint csak beállított hozzájuk, mintha misem történt volna, leült a vacsorához és kijelentette, hogy ő halászok nélkül nem tud megélni. Ott is maradt még sok ideig. Egyszer aztán hazament szülőfalujába, Tiszaróffra, valami kapnivaló örökség ügyében. Azóta nyoma veszett. A halászok nem hallottak többé felőle.

VII. Vörös Andris.

Dunaföldvári születésű volt; a „vörös“ előnevet onnan kapta, hogy arca oly piros volt, mintha mindig ki lett volna festve; nevezetes volt a hangja is, mély basszus s erős, akár a bikáé.

A hetvenes években Pestre jött fel dolgozni, lehetett már akkor 40 éves, de a halpiaczon nem vált be, annál jobban a hálós halászatnál kint. Szinte egymástól csalták el a mesterek.

Pedig hát nagy borkedvelő volt, de csak akkor ivott, ha a halászatnak vége volt. Ezért az egy jó tulajdonságáért elnézték egyéb sok hibáját. A halászat idejét soha nem mulasztotta volna el, ha hajnalig tivornyázott volna is. Sokszor ha kijött a korcsmából, úgy dűledezett, mint a harang nyelve. A mikor odaért a halásztanyára, úgy elbődítette magát, hogy az alvók menten felriadtak. De a mikor beült a ladikba, mintha csak elfújta volna a borozás nyomát. Képes volt éhen és szomjan egész nap halászni. Egyéb-ként mindig Szent Péterrel volt baja, akár keveset fogott, akár

és az utolsó években már csak fele az előző hat-
éves időszak átlagának, úgy a halászok, mint a hálók
száma.

II. Táblázat.

Üzemi év	Hígví/i halászatnál		Jeges halászatnál		Jegyzet
	hálók	halászok	hálók	halászok	
	száma		száma		
1907—1908.	28	272	26	678	
1908—1909.	24	236	24	636	
1909—1910.	22	227	—	—	Jeges halászat nem volt.
1910—1911.	21	218	—	221	Jeges halászat 3 napig tartott.
1911—1912.	21	224	24	486	
1912—1913.	20	294	24	478	
1913—1914.	21	224	18	370	
1914—1915.	16	171	—	—	Jeges halászat nem volt.
1915—1916.	15	165	—	—	Jeges halászat nem volt.
1916—1917.	13	121	7	126	
1917—1918.	13	117	8	144	

Ha még azt is figyelembe vesszük, hogy a számbeli apadásnál még sokkalta nagyobb mértékű volt a minőségbeli megfogyatkozás, ez már 1913/14-ben állott be, akkor nincs mit csodálkoznunk azon, hogy a Balatonból csak fele annyi hal kerül ki, mint az előző rendes időszakban. A helyzet az, hogy a Balatonban most már ötödik éve a természetes haltermésnek a fele, *évenként több mint 3700 q hal bentmarad a vízben, csupán csak a megfelelő üzemi erő hiánya miatt.*

Ez természetesen, eltekintve a közéletmezést, különösen a mai viszonyok között érfő nagy kártól, a Balaton halállományára sem kedvező. Igaz, hogy gyűlik benne a hal, de egyszersmind el is vénül benne s mindíg rosszabbul s rosszabbul értékesíti a vízben lévő természetes haltáplálékot; a túl sok hal egyáltalán rosszabbul él, elfajul s végeredményében a tó halhozama csökken.

Miután ma már megállapítható, hogy ennek az állapotnak a megváltozására rövid időn belül nem számíthatunk, semmiféle célja nem lehet annak, hogy a Balatonnak a vízében heverő, de ki nem fogható halállományát *mesterséges népesítéssel*, még ha csak kísérletről van is szó, *továbbra növeljük.*

Hiszen, ha még azt sem tudják kifogni, a mi magától terem benne, még kevésbé fogják kifogni a mesterségesen belevitt többletet.

A Balatonon a kis szerszámokkal való halászat, a mi pedig éppen a pontyfogásnál fontos, ma a tanult halászok hiánya miatt teljesen szünetel.

Addig tehát, míg a Balaton halászatának üzemét nem lehet ismét a régi erővel oly mértékben folytatni, hogy évente legalább az első két hat éves ciklus átlagos halászákmánya, vagyis a kipróbált természetes szaporulat kerüljön ki a tóból, *a pontyval való mesterséges halasítás teljesen kárba vesztett dolog volna.*

A Balaton halászatának javítása érdekében való teendők most csak abban állhatnak, hogy a halfogás megfelelő erővel való, eredményes folytatása minden módon elősegíttessék: *megfelelő munkaerőről s hálószerszámokról kell tehát mindenképp a Balaton számára gondoskodni.*

Ezen az úton, minden halasítás nélkül, el lehet az utolsó 5 év átlagához képest 3700 q évi többletet érni mennyiségileg, tehát sokkal többet, mint a mennyit

sokat, mert hogy miért nem ad Szent Péter, ha adni akar, nagy halat, miért adja csak az apraját?! Szóval Szent Péter volt a hibás, ha adott, ha nem adott. Napnyugta felé azonban már azon iparkodott, hogy az éjjeli szállás valami korcsma közelébe essék.

Augusztus hónapjában, úgy 10-től a hónap végéig, tudvalevőleg a legkevesebb süllőt fognak. Akkori királyunk születésnapja pedig éppen augusztus 18-án volt, azt mindenhol megülték, a tisztí ékezőkben, kaszinókban és így nem csoda, ha a süllőt igen keresték a halpiacon.

Vörös Andris nálunk halászott egy nyáron; meghagytam hát neki, hogy úgy intézze a dolgát, hogy augusztus közepére sok süllővel jöjjön haza. Bort ígértem neki; ő is ígérte, hogy hoz süllőt. Hozott is. Pontos időre megjött és legnagyobb ámulatunkra alig volt más hala mint süllő Szüretje volt neki is, nekünk is.

De sehogyse fért a fejünkbe a dolog; még a vacsora alatt is egyre azon tanakodtunk édesatyámmal, hogy micsoda ördöge van a vörös Andrisnak, hogy csupa süllőt fog. Az egyik halászegény aztán, ki vele volt halászni, rávallott. Elmondotta a valót, hogy lefelé haladva Adonyig meglopkodták a határokat és minden halászsza, a kivel találkoztak, kicseréltek a halat süllőkért; a halászok szívesen tették, mert a süllők a nagy melegben igen hamar pusztulnak a bárkában, a felfordult süllőt pedig senki se veszi meg falun, sóba kell rakni s akkor bizony nem sokat adnak érte.

Nem a halásztudományával szerezte hát vörös Andris a süllőket, hanem a halászturpisságával.

VIII. „Ernst“.

„Ernst“ (Ernö) halászinás volt a budapesti piacon a hetvenes években, csinos fiatal pesti gyerekek volt, de a milyen csinos, oly csintalan is. Nagyobb hírben állt még a pesti suszterinasoknál is;

nem volt nap, hogy a halpiacz közönségét meg ne kaczagtatta volna. A gazdája is szerette víg kedélyéért, de sokszor aztán olyan csínyeket is vitt véghez, a mi bizony a mesterének már nem tetszett. Ilyenkor kikapott, hol csak szóval, hol meg nem éppen a lovagiasság szigorú szabályai szerint intéződtek el vele az ügyek. De mi volt ez „Ernst“-nek, alig végeztek vele, már is újabb csínyt követett el. Gazdája napról-napra szigorúbban büntette, de a tiú csak javíthatatlannak bizonyult. A végén már a bot is járta, csakugy Ernst is ürge volt, ha látta, hogy a gazdája bottal jön, egyszerűen elszaladt és addig maradt távol, míg a gazdája ki nem engesztelődött. Ezt akárhol volt is, rögtön megneszelte, egy pillanat alatt ott termett, beállt a munkába és úgy végezte, mintha mi sem történt volna.

Egy szép nyári napon aztán ismét valami nagyobb huncutságot követett el. Épp akkor tudta meg a gazdája, a mikor Ernst indulóba volt a halárúsító káddal lefelé a bárkára. A gazda ezt a pillanatot legalkalmasabbnak tartotta az elszámolásra, kezében a bottal követte. De Ernst nem azért volt Ernst, hogy ne legyen elég szemfüles. Észrevette. Csakhogy a mester már a bejáró keskeny d szkán állott, arrafelé már nem lehetett hát megszökni. Nem sokat gondolkozott, más út nem volt, mint a nagy Duna: kapta a halaskádat, vízre tette s beleült, ellődította a bárkától és két kezét evezőnek használva, hajtotta Buda felé. Hiába kiabált utána megrémült gazdája, hiába ígérte, hogy nem bántja, csak jöjjön vissza! Mivel felülről is, alólról is gőzhajó jött, biztosra vették, hogy belevesz a Dunába.

De Ernst csak haladt a maga választotta úton Buda felé, míg a gazdája lélekzetét visszafojtva állt és várta, hogy mi fog történni. Végre is jól lent, a mai Lágymányosnál, elérte a budai partot. A gazdája megkönnyebbülve lélekzett fel; ott aztán fogta a kádat, a hátára vette és czipelté hazafelé, a lánczihídon keresztül, vissza

normális viszonyok között a legeredményesebb pontyhalasításnál számítottunk.

A ponty tekintetében azonban még tovább kell mennünk egy lépéssel. A ponty természetes, le nem csapolható vizekből tudvalevőleg a legnehezebben kifogható halak egyike. A Balatonból is mindig kevés került ki; az első hatuszlendős ciklusban átlagban az összfogásnak csak 1%-a volt ponty, a második ciklusban valamivel több, kerekén 1.5%; békés természetű halnál, a melynek egyébként a Balaton vize s medre megfelelné, érthetetlenül csekély mennyiség s valóban nem magyarázható mással, minthogy nem tudták kifogni.

E tekintetben gátlók voltak mindenesetre a törvény korlátozó rendelkezései, a melyek nálunk, különösen a pontyra, igen hosszú tilalmi időt, április 1-től július 15-ig terjedőt, szabnak meg. Pedig éppen ez az idő a legalkalmasabb a ponty kézrekerítésére. A pontyhalasítás kísérletének kapcsán a földművelésügyi minisztérium az utolsó években (a törvény 25. § a alapján) fel is függesztette a Balatonra nézve a pontyfogási tilalmat. A felfüggesztés nyomában járó eredmény teljesen igazolja a fentebb előadottakat. Az 1913/14. és 1914/15. üzemevekben, mikor a tilalmat még meg kellett tartani, de a munkaező minőségbeli és számbeli megfogyatkozása miatt már az évi zsákmány hirtelen lecsökkent, a pontyzsákmány is aránylagosan megfogyott; az aránya azonban az egész évi zsákmányhoz maradt átlagban a régi körül, valamivel több 1%-nál. Az 1915—1918-ig terjedő három évben azonban, mióta a tilalom fel van függesztve, fe szökött átlagban kerekén 3%-ra, sőt az utolsó évben 5% körül járt.

Már ez a rövid időszak is eléggé mutatja, hogy mennyivel több pontyot lehetett volna kifogni előbb is, ha a felesleges tilalom nem gátolta volna. Talán fel-

merülhet itt az az aggodalom, hogy a pontyot ilyen módon kipusztítják a Balatonból. De, ha meggondoljuk, hogy minő kevés még most is a fogás mennyisége az egész Balaton területéhez képest s hogy a régi fogások mértékét még egyáltalán alig lépi túl, akkor ez aggodalomra egyelőre semmi ok nincs. A helyzet a ponty tekintetében most épp olyan, mint mondjuk, a II. hatéves ciklusban volt. De természetesen, hogy az ilyen eszközök alkalmazásánál elengedhetlen a szigorú ellenőrzés, a melyeknek legfőbb feladata a kifogott példányok vizsgálata kell, hogy legyen. Addig, a míg olyan elvénhedt 8—10 kg.-os pontyok kerülnek ki a Balatonból, mint a minőket még most fognak ívás idején, nem lehet semmitől sem tartani; azok csakugyan ki valók már a vízből, hogy helyet adjanak fiatalabb, a haltáplálékot sokkal gazdaságosabb módon értékesítő egyedeknek.

Ha az ily módon való ellenőrzés aztán azt tapasztalná, hogy az öreg halak már elfogytak s a fogási statisztika is a zsákmány csökkenését mutatná, akkor ismét életbe lehetne szükség szerint a korlátozó rendelkezéseket léptetni, vagy pedig a természetes szaporulatot mesterséges népesítéssel lehetne pótolni. Ha ez az eset rövidesen bekövetkeznék, akkor az igazán csak annak volna a jele, hogy a Balatonban nagyon csekély a pontyállomány, mert 100,000 kat. holdról, 100—200 q zsákmány valóban csekélység; de viszont ilyen halállományt mesterséges népesítéssel sem volna nehéz pótolni.

Azt hisszük azonban, mert minden jel arra mutat, hogy a Balatonban sokkal több a ponty, mint a mennyit ki tudnak fogni s a pontyzsákmány növelésére nemesak a fogási tilalom felfüggesztésével, de a fogási módok tökéletesítésével is lehetőleg törekedni kell.

Kell, hogy urrá tudjunk lenni teljesen ama halfaj

a halpiacra. A kád keményfából volt, jól átítva vízzel, volt hát mit czipelnie. Persze mire hazaért, a gazda haragja is elmúlt.

„Ernst“ azért öreg halász lett, most halt el az 1900-as években. Sokszor elmondta, hogy hogy könyörgött utána a gazdája, mikor a Dunának nekivágott!

IX. A kis púpos.

Még a nyolczvanas évek végén volt a Lágymányoson két halásznak egy kis kunyhója; nyáron tanyáztak ott. Harmadiknak egy kis púpos szegődött hozzájuk, a ki szenvedélyes „kaparó“ hálóshalász volt.

A púpos kaparóhalászt ismerte még a Dunaparton sétáló fővárosi közönség is. Az uszodák és halászbárkák körül „kaparta“ ki a halakat. Rendesen sok nézője akadt, ez a kis emberkét nagyon bosszantotta és sokszor olyanokat mondott, hogy azok szegyenkezve oszoltak szét, avagy hirtelenül egyet fordult a hosszú kaparóhálórúddal, hogy csak úgy kapkodták a körülállók a fejüket. Látva aztán a hatást, elégedetten mosolygott magában. Igen otthonosan érezte már magát a Dunaparton. Csak a rendőröknek köszönt nagyokat, azokkal mégis csak szóba állott néhány percze, de ha kellemetlen kérdésekkel zaklatták, akkor nagyot sóhajtott, olyant, mint a milyet a halász szokott, ha halat nem fog, otthagyta őket a faképnél, vállára vette kaparóját és tisztességes távolságban kezdte újra „kaparni“ a partot.

Ha sikerült egy-egy halacska fognia, azt a nyakába akasztott tarisznyába dugta. Mentől kisebb volt a hal, annál hamarabb került a tarisznyába, ha nagy halat fogott, azzal a nép felé fordult és addig-addig birkózott vele, míg csak a körülállók valamelyikének kedve nem jött megvenni a halat. Ezt hamar észrevette. A vevővel aztán félrehúzódott alkudozni, az alku rendesen soká tartott, mert igen sokat kért a halért. Dicsérni tudta, még a paducz keszeget is,

annyira, hogy a vevő majdnem nyersen harapott bele! Ha aztán megvolt az alku, csak úgy dugva adta át a halat, mint valami ritka kincset. Ezzel elérte, hogy a vevő sietve, boldogan távozott haza s nem ért rá megbánni a vásárt.

Ha egy-egy szebb süllőt fogott, azzal csak a halászmesterekhez ment. Azok voltak a legjobb vevők. A négy koronát úgy elkérte kilőjáért, mintha legszebb balatoni fogas lett volna. De tudta mit csinál. Ismerte a halászmesterek gyengéjét, hogy egy szép, eleven süllőért mindent megadnak, csak azért, hogy az aquáriumukat díszítse.

A szállásadói kunyhójába úgy befészkelte magát, hogy bár egyre pöröltek vele, észébe se jutott, hogy otthagyja őket; ha túlvastagon szórták már az áldást, akkor került-fordult és borral tért vissza és szent lett a béke.

Titokban még vendégeket is fogadott a kunyhóban, ilyenkor halat főzött, persze pénzért. A főtt halat is úgy dicsérte, mint az élő. Hogy mennyivel jobb az ő hala, mint az, a mit vendéglőben adnak! A várakozó vendég előre el volt ragadtatva s alig bírta bevárni a tálalást. Természetesen a fizetést se sokallotta.

De azért szegény ember volt és az is maradt. Annyit is alig volt képes összekaparni, hogy a napi megélhetésre elég legyen, de hát a halászás volt a szenvedéye.

Velem szeretett elbeszélgetni, a végén mindig kapott egy szivart, vagy egy-két hatost dohányra. Rendesen panaszkodott, hogy rossz a halászat, de nyomban hozzátette: bíz ő hébe-hóba szép halakat is szokott fogni.

Nem is olyan rég, eltűnt a kunyhó a Lágymányosról és vele együtt a kis púpos kaparóhálóhalász is.

Így multak el valamennyien, észrevétlenül, az éri jó ismerőseim, a régi halászlajakok!

felett is, a melynek mesterséges feljavítása révén a tó egész halászatát is javítani akarjuk.

Látjuk tehát a Balatonnál a gyakorlatban, hogy természetes, le nem csapolható álló vizeink halgazdasági üzemében minő döntő tényezők a *kellő munkaerő s az egyes halfajták természetéhez alkalmazott fogási mód.*

Ha számbeli adatokkal nem is tudjuk ilyen módon igazolni, bizonyos, hogy a helyzet minden többi ilyen jellegű állóvizünknel is hasonló; a Velencei tónál, nagy folyóink egyes holtágainál, mindenütt a legfőbb dolog a *megfelelő erővel és megfelelő módon való halászat.* A nélkül e vizek jó s gazdaságos halászati kihasználásáról szó sem lehet.

A mi éghajlatunk alatt e vizek legértékesebb tömeghala mindenütt a *ponty*, azzal sikerülhet legkönnyebb módon e vizek halászatának feljavítása, de ahhoz feltétlenül szükséges nem csak a ponty fogásának teljesen szabadon hagyása, hogy a régi rossz anyagot ki tudják irtani, hanem szükséges az is, hogy ponty kifogására alkalmas halászati módokkal kissé tüzetesebben foglalkozzanak halászati üzeimnek. Halászaink e tekintetben bizony nem mondhatók elég igyekvőknek, mintha nem nagyon sarkalná őket a becsvágy, hogy ez értékes, de ravasz állattal megbirkózzanak. Mindenesetre kitartás s leleményesség kell hozzá.

Most, a háborús állapot következményeképp általában minden természetes vizünkben, de különösen természetes álló vizeinkben, bizonyára sokkal több a hal, mint a háború előtt, hiszen mindenhol megfogyott a munkaerő, kevesebb a szerszám, a vizekben bent rekedt hal kiszedésére kell tehát elsősorban törekednünk. A talán végre-valahára bekövetkező békeidő legelső s legfőbb feladatának annak kell lennie, hogy ezt lehetővé tegyünk. Meg kell ezért a halfogás terén *minden felesleges korlátozást szüntetni.*

Ezzel a világeért sem a régi, törvényen kívüli állapotot akarjuk visszaidézni. De megálapítva azt, hogy a vizek *legjobb kihasználásának* mik a feltételei, minden esetre szükségesnek tartjuk, hogy a közérdeket védő törvényes rendelkezések e kihasználás lehetőségét ne akadályozzák; vagyis ezek a rendelkezések is ahhoz a legfőbb célhoz szabandók, hogy vizeinkből *állandóan minél több halat tudjunk az emberi életmezés szolgálatába állítani.*

A mikor felesleges korlátozások megszüntetéséről beszélünk, azt csakis bizonyos feltételek mellett érthetjük. Mindenekelőtt pontosan meg kell tudni állapítani azt, hogy mikor s meddig terjedhet e korlátozások megszüntetése, anélkül, hogy a kérdéses víz halállománya, — halászati állaga —, értéke veszélyeztetve volna. Ehhez a megállapításhoz a fogások teljesen pontos feljegyzése, stáτισztikája kell, a kifogott halfajok egyidejű pontos vizsgálatával, azok minősége, fejlettsége tekintetében. Az ilyen pontos statisztika, a vizsgálat általában, csak az önmagában egy egészet alkotó, egységes halászati jellegű álló víz *egységes* kezelésénél képzelhető el. Ha ilyen kezelés mellett a hatóság megkaphatja a fogások statisztikájába a betekintést, teljes biztonsággal intézkedhet a közérdek szempontjából, a mely itt a termelés lehető fokozása, egyszerűen a *többtermelés.* Talán nem mindenkinek tetszésével találkozhat első hallásra, hogy a hatóságnak olyan mélyreható betekintés engedtesse meg a magánmunkába, mint a minő *a kifogott hal mennyiségének ellenőrzése.* De hát sehol, semmiféle más termelésnél a világon nem csinálnak titkot a termék mennyiségéből. A mezőgazdaságban,

az iparban mindenhol, úgyszólván, mindenkinek a szemlélőre folyik a termék előállítás.

Nem is volna értelme a titkolódzásnak, mert hiszen az *üzleti eredmény* korántsem attól függ, hanem attól, hogy a termék előállítása mibe került s mennyiért lehet azt értékesíteni; ezek a dolgok mehetnek azán már üzleti titokszámba, de azok bolygatásáról a közérdek szempontjából egyelőre nincs szó.

Törvényben volna tehát kötelezőleg kimondandó, hogy az önmagukban egy egészet alkotó egységesen kezelt természetes állóvizek üzeménél pontos, a hatóság által ellenőrizhető s a hatóság részére bármikor hozzáférhető fogási statisztika vezetendő; annak alapján kérheti az üzem a törvényes korlátozások megfelelő felfüggesztését s a hatóság a felfüggesztéseket csakis ezen statisztika alapján való szakszerű megokolással rendelheti el.

Csakis ezeknek az elveknek a gyakorlatba való átvitelével érhetjük el e vizek igazán okszerű s a köz szempontjából megkövetelt legjobb kihasználását.

Az alapelv halasvizeink harmadik csoportjánál is csak ugyanaz lehet, de ott az egységes érdekek szempontjából bonyolódottabbak a viszonyok; talán lesz még alkalmunk azokról is részletesebben szólnunk.

Magyar édesvízi halhatározó.

Írta: Unger Emil dr.

(Folytatás.)

5. Magyarországi szláv (horvát és szlovák) halnevek.

Belaš (Petényi, Sztatina patak) — *Alburnus bipunctatus*. **Belke** (Petényi, Mura folyó) — *Bicca björkna*. **Bolin-y** (Petényi, Mura folyó) — *Abramis ballerus*. **Crevla** (Petényi, Nyitra) — lásd *Gelsowka*. **Černovočki** (Petényi, Fekete Vág) — *Alburnus* faj(?). **Čik** (Petényi, Garam folyó) — *Misgurnus fossilis*. **Doktorka** (Petényi, Fekete vág) — *Rhodeus amarus*(?). **Doktorka** (Kriesch, Fekete vág) — *Telestes agassizi*(?). **Dyvery** (Herman szerint, Mura folyó) — *Abramis brama*(?). **Dyvery** (Petényi szerint, Mura folyó) — *Leuciscus rutilus*(?). **Gelec** (Petényi, Garam folyó) — *Squalius cephalus*. **Grlšowka** (Petényi, Garam folyó) — *Phoxinus laevis*. **Glavatyce** (Petényi, Mura folyó) — *Salmo hucho*. **Gresliki** (Petényi, Tarcza patak) — *Gobio fluviatilis*. **Hlavatka** (Petényi, Turócz patak) — *Salmo hucho*. **Hlač** (Petényi, Garam folyó) — *Cottus gobio*. **Hlavač** (Petényi, Tiszovnik patak) — lásd *Hlač*. **Hrča** (Petényi, Körös folyó, Szarvas táján) — *Silurus glanis*. **Hruz, hruzik** (Petényi, Tiszovnik és Sztatina patak) — *Gobio fluviatilis*. **Hustera** (Petényi szerint) — *Abramis vimba*. **Ješetra** (Marsigli) — *Acipenser güldenstädti*. **Kačiga** (Petényi, Mura folyó) — *Acipenser ruthenus*. **Karašek** (Petényi, Turócz patak) — *Carassius vulgaris*. **Karásy** (Petényi, Turócz patak) — *Carassius vulgaris*. **Klen** (Petényi, Turócz patak) — *Leuciscus rutilus*. **Klinyč** (Petényi szerint) — lásd *Klen*. **Kolec** (B och szerint) — *Aspro zingel*. **Kolok** (Petényi, Garam folyó) — *Aspro streber*. **Kostavec** (Petényi, Fekete vág) — lásd *Ošnačka*. **Kostró** (Petényi szerint) — lásd *Ostriz*. **Kozavagi** (Petényi, Tarcza patak) — lásd *Kresačka* és *Kozica*. **Kozica** (Petényi, Fekete vág) — *Cobitis taenia*. **Krapy** (Petényi, Mura folyó) — *Cyprinus carpio*. **Kresačka** (Petényi, Tiszovnik patak) — *Cobitis taenia*(?). **Kuzych** (Bloch szerint) — *Lota vulgaris*. **Lien** (Petényi, Garam folyó) — *Tinca vulgaris*. **Lipen** (Petényi, Garam folyó) — *Thymallus vulgaris*. **Ln-y** (Herman, Mura folyó) — *Tinca vulgaris*. **Ln-y** (Petényi, Mura folyó) — *Trutta fario*(?). **Lejšovka** (Petényi, Fekete vág) — lásd *Gelsowka*. **Lupice** (Petényi szerint) — *Lucioperca sandra*. **Mentauz** (Petényi, Tarcza patak) — lásd *Mjen*. **Mjen** (Petényi, Garam folyó) — *Lota vulgaris*. **Mrena** (Petényi, Turócz patak) — lásd *Mrenica*. **Mrenica** (Petényi, Garam folyó) — *Bartus fluviatilis*. **Oklajka** (Petényi, Garam folyó) — *Alburnus bipunctatus*. **Ošnačka** (Petényi, Fekete-Vág) — *Perca fluviatilis*. **Ostriz** (Petényi, Mura folyó) — *Perca fluviatilis*. **Pešok-y** (Petényi, Mura folyó) — *Gobio fluviatilis*. **Pešok-y** (Herman szerint, Mura folyó) — lásd *Gelsowka*. **Piskor** (Petényi szerint, Illir szó) — *Misgurnus fossilis*. **Plodice** (Petényi, Fekete vág) — seregesen járó apró halivadék. **Piž** (Petényi, Garam folyó) — *Nemachilus barbatulus*. **Podbust-y** (Herman, Mura folyó) — *Chondrostoma nasus*. **Podbust-y** (Petényi, Mura folyó) — *Squalius cephalus*. **Podustva** (Petényi, Garam folyó) — *Chondrostoma nasus*. **Prudovka** (Petényi, Fekete vág) — *Rhodeus amarus*(?). **Pstruh** (Petényi, Garam folyó) — *Trutta fario*. **ŠabTar** (Marsigli és Bloch szerint) — *Pelecus cultratus*. **Šikavica** (Petényi, Turócz patak) — *Petromyzon fluviatilis*. **Šiž** (Petényi, Tarcza patak) — lásd *Piž*. **Son** (Petényi, Mura folyó) — *Silurus glanis*. **Štuka**

(Petényi, Mura folyó) — *Esox lucius*. Štrebla (Petényi szerint) — lásd Gelsowka. Štribička (Petényi szerint) — lásd Gelsowka. Šum (Petényi szerint) — lásd Son. Švice (Petényi, Mura folyó) — *Cobitis taenia*. Švinke (Petényi, Poprád folyó) — *Chondrostoma nasus*. **Taran** (Petényi, illetve Dobrovsky szerint) — *Abramis vimba*. **Tompov** (Petényi, Túróc patak) — lásd Lien. **Vengur** (Petényi, Poprád folyó) — *Anguilla vulgaris*. Verbinački (Petényi, Tarca patak) — *Alburnus* faj (?). *Vrerensa* (Bloch szerint, de valószínűleg a kezes viperát jelenti) — *Perca fluviatilis* (?). *Vretensa* (Marsigli szerint) — lásd *Vrerensa*. **Žibrik** (Petényi, Kőrös folyó) — *Cobitis taenia*.

6. Magyarországi (erdélyi) és romániai román halnevek.

Avat — *Aspius rapax*. **Babușcaroșie** — *Scardinius erythrophthalmus*. *Babușca alba* — *Leuciscus rutilus*. *Bakă* — *Blicca bjoerkna*. *Behlita* — *Rhodeus amarus*. *Beldița* — *Alburnus bipunctatus*. *Bogzar* (kisebb példányok) — *Acipenser glaber*. *Boiștean* — *Phoxinus laevis*. *Bucz* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Cottus gobio*. **Caras** — *Carassius vulgaris*. *Cega*, *Ciga* — *Acipenser ruthenus*. *Chișcar* — *Misgurnus fossilis*. *Cosac* — *Abramis bilerus*. *Cosac cu botul turct* (Román halászok kocsnak tartják) — *Abramis sapa*. *Crap corc* t cu *Caracudă* — *Cyprinus carpio* + *Carassius vulgaris*. *Csișe* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Acipenser ruthenus*. **Fuszár** (Bielz szerint, Erdélyben) — *Aspius vulgaris*. **Give** (Bielz szerint, Erdélyben) — *Gobio fluviatilis*. *Ohiborț*, *ghigorț* — *Acerina cernua*. *Glăvoci* — *Gobius fluviatilis*. *Grindel* — *Nemachilus barbatulus*. *Guvădie de baltă* — *Gobius kessleri*. *Guvădie de Brateș* — *Gobius kessleri*. *Guvădie mică* — *Gobius marmoratus*. **Havat** — *Aspius rapax*. **Kiszaga** (Herman szerint) — lásd *Ptyiszaga*. *K'ean* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Squalius cephalus*. *Klovocs* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Cottus gobio*. *Kosziros* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Perca fluviatilis*. *Krap* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Cyprinus carpio*. **Linn**, *lin* (Bielz és Antip szerint) — *Tinca vulgaris*. *Lipeau* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Thymallus vulgaris*. *Lipan* — *Thymallus vulgaris*. **Mihálcz** (Bielz szerint, Erdélyben) — *Lota vulgaris*. *Mântuș* — *Lota vulgaris*. *Morun* — *Acipenser huso*. *Morunaș* — *Abramis vimba*. *Mos cu 3 ghimpi* — *Gasterosteus aculeatus*. *Mreana* (Bielz szerint, Mreane) — *Barbus fluviatilis*. **Nisetru** — *Acipenser güldenstädti*. **Obleț** — *Alburnus lucidus*. **Pastruga** — *Acipenser stellatus*. *Păstrăv* — *Trutta fario*. *P. ciobanului* (a magyar barátj. sz) — *Aspro zingel*. *P. ciobanului* (hibásan, összetévesztve az *Aspro zingel* lel) — *Gobius kessleri*. *Peste cu ghimpi* — *Gasterosteus aculeatus*. *Peste țiganese* — *Gasterosteus platygaster*. *Pieroșel* — *Umbra krameri*. *Plăca* (Bielz és Antipe szerint) — *Abramis brama*. *Platica corcita cu Bahușca* (Apatini halászok is tudják, hogy korcs) — *Abramis brama* + *Leuciscus rutilus*. *Platica corcita cu koșoara* — *Abramis brama* + *Leuciscus rutilus*. *Plava* — *Leuciscus delincatus*. *Porkoi s* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Gobio fluviatilis*. *Porcușor* — *Gobio fluviatilis*. **Poszier** (Bielz szerint, Erdélyben) — *Trutta fario*. *Ptyiszoga* (Herman szerint) — *Abramis* és *Squalius*. **Rippa** (Bielz szerint, Erdélyben) — *Aspro streber*. *Răspăr* — *Acerina schraetzer*. *Rizeafca* — *Alosa nordmanni*. *Roșoara* — *Scardinius erythrophthalmus*. **Salan** — *Lucioperca sandra*. *Sibița* — *Pelecus cultratus*. *Salan vrgat ~ armenesc* — *Lucioperca volgensis*. *Sămle* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Barbus petényi*. *Scobai*, *Scobar* — *Chondrostoma nasus*. *Scrubie de Dunăre* — *Alosa pontica*. *Scrubie de Dunare mică* — *Alosa nordmanni*. *Sglăvoace* — *Cottus gobio*. *Șip* — *Acipenser sturio*. *Smialț* — *Lota vulgaris*. *Somma* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Silurus glanis*. *Știnca* — *Esox lucius*. *Stuke* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Esox lucius*. *Suduc* — *Lucioperca sandra*. **Tipar** (összetévesztik a *Misgurnus fossilis*-szel, mert ritka hal) — *Anguilla vulgaris*. **Tipir** (összetévesztve a *Misgurnus fossilis* szel) — *Petronyzon* fajok. **Ung cza** (Bielz szerint, Erdélyben) — *Cobitis taenia*. **Vaduvita** — *Idus melanotus*. *Viză* (nehát nem azonos a magyar vízával!) — *Acipenser glaber*. *Vurluge* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Cobitis taenia*. **Zvârluga** — *Cobitis taenia*. *Zsome* (Bielz szerint, Erdélyben) — *Barbus petényi*. (Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A Balaton Halász Társaság f. évi november hó 12-én tartotta évi rendes közgyűlését Siófokon.

A részvénytársaság rendkívüli üzleti jövedelemről számol be az elmúlt esztendőben. Az igazgatóság jelentése szerint, bár a leltárkiegészítési számlára 260,000 K-t fordítottak és 240,000 K-ás adótartalmat létesítettek, még mindig 458,487 K 23 fillér maradt, mint felosztandó nyereség. (Az előző évben 145,174 K.)

E nyereséget a következőképp osztották fel:

1. A rendkívüli tartalékalap növelésére	50,000— K
2. A tisztviselők s üzemi alkalmazottak alapszabály-szerű jutalmazására	18,024.51 "
3. Részvényesek osztalékára (darabonként 50 K)	360,000— "
4. A jövő üzleti év számlájára	30,462.72 "
Összesen	458,487.23 K

A mérlegszámla tételei a következők: **Vagyon:** Pénztárak készletei 53,663 K 92 f. Értékpapír 1.098,391 K 04 f. Ingatlanok, gőzhajók, berendezések és takarékbetétek 2.839.555 K 28 f. Óvadékok 50,970 K. Folyószámlakövetelések 122.337 K 69 f. Készletek 150,273 K 50 f. Összesen 4.315,191 K 43 f. **Teher:** Részvénytőke 1.440,000 K. Rendes tartalékalap 799,110 K 94 f. Rendkívüli tartalékalap 150,000 K. Értékcsökkenési tartalékalap 309,470 K 07 f. Leltárkiegészítési tartalék 500,000 K. Adók tartaléka 240,000 K. Óvadékok 3312 K 59 f. Fel nem vett osztalék 1850 K. Folyószámlatartozások 47,548 K 50 f. Átmeneti tételek egyenlege 365,412 K 10 f. Felosztandó nyereség 458,487 K 23 f. Összesen 4.315,191 K 43 f.

A veszteség- és nyereségszámla tételei: **Tartozik:** Haszonbér-számla 96,371 K 34 f. Haltenyészts-számla 30,359 K 02 f. Munkabérek-számla 599,415 K. Gőzhajóüzem-számla 87,362 K 42 f. Általános üzemi kiadások 93,319 K 44 f. Felosztandó nyereség 458,487 K 23 f. Összesen 1.365,314 K 95 f. **Követel:** Mult évi nyereségát-hozatal 7600 K 23 f. Jövedelem halból 1.217,002 K 39 f. Jövedelem pikkely, vontatás, csomagolás és kamatokból 140,712 K 33 f. Összesen 1.365,314 K 95 f.

A jövedelem tekintetében erre a végösszegre nézve csak azt kell megjegyeznünk, hogy ahhoz még 500,000 K hozzászámítandó, vagyis helyesen 1.865,314 K 95 f, mert hiszen a „Tartozik“ rovat tételein kívül csak ebből az összegből nyerhetett kielégítést az igazgatóság jelentésében említett két tartalékolási tétel is.

VEGYESEK.

Halálozás. *Pirontsák Antal* halnagykereskedő rövid időn belül már második fiát temette el. Az egyik, Antal, ez olasz harctéren halt hősi halált a Piave mellett, a másik, János, a ki csak nem rég önállósította magát, mint halkereskedő, Pécsét hivatása teljesítése közben esett gyilkos járvány áldozatául. Mindenkinek legmélyebb részvéte száll a megrendítő csapásoktól sújtott szülők felé!

A ponty őszi ívása? A Haltenyésző r.-t. hortobágyi halas-gazdaságának főintézőségétől ered az alábbi érdekes hír:

„Az anyahalak között (november első felében) egyszerre öt helyen is nagy zavargás támadt; éppen úgy forrtak, mint íváskor szoktak, 3—4 hal volt egy csomóban s habarták a vizet. Az öreg halászom azt mondta, hogy újra ívnak, hosszú ősz lesz, ő már látott egyszer ilyen novemberi ívást s lett belőle egy kevés ivadék a tavasszal.“

E megfigyeléssel kapcsolatban emlékeztetünk a „Halászat“ f. évi 12. számában megjelent „A ponty többszöri ívása“ (99, 1.) című közleményünkre. Igen kérjük olvasóinkat, hogy esetleges hasonló megfigyeléseikről lapunkat értesítsék.

Tógazdaságainkból napról-napra kapunk híreket kisebb-nagyobb fosztogatásokról. Sajnos, hogy magyar vidékek népéről van szó. Somogy megyében az iharosi és miki tógazdaságokban garázdálkodtak a halrablók, tavakat eresztettek le s a raktártavakban lévő halakból zsákmányoltak. Simongáton is a halszállító mezői vasúti kocsik tartalmát hordták szét. Bizonyára hasonló az állapot a legtöbb tógazdaságban.

Nemcsak az általános jogrend s biztonság szempontjából szomorú dolgok ezek, hanem legfőképpen azért, mert élelmicikknek az el-pocsékolásáról van szó, a mi most igazán a legnagyobb bűn.

Ilyen viszonyok között természetesen attól, hogy a termelők annak idején termésünk 1/10 részét felajánlották a Közélelmezési Hivatalnak, a forgalmi árnál jóval olcsóbban, bizonyos, leginkább szükségét szenvedő csoportok élelmezési nehézségeiük enyhítésére, valami eredményt várni aligha lehet.

A hegyvidéki vizek népesítéséről, a mai viszonyok között, ezidénre szintén le kell mondanunk. A postai és vasúti szállítást annyira kiszámíthatatlan, hogy az eleven pisztrángkrát arra bízni a siker reményével teljesen lehetetlen, eltekintve attól, hogy egyelőre éppen az érdekelt vidékek helyzete is a legbizonytalanabb.

145 pézsmapocok egy évben. Hogy Csehországban milyen bőven található már ez a veszedelmes állat, legjobban jellemzi az a hír, hogy egy ottani tógazdaságban (Plan) a tómester ez év eleje óta nem kevesebb, mint 145 drbot ejtett el ebből az ijesztő módon szapora jövevényből.

Halak, mint ragályos betegséget okozó bacillushorodók. Ismeretes, hogy a vízbe jutó patogén baktériumok nem pusztulnak el rögtön s ezért a lakott területeken levő szabad vizek általában mindig gyanusnak, tekintendők, ivásra, szűrés és forralás nélkül sohasem ajánlatosak. Kolera- és tífuszbacillusok nemcsak napokig, de hónapokig is élő, fertőzésre képes állapotban lehetnek a vizekben s így azok az ott élő halakba is bejuthatnak. Mint a „Naturwissenschaftliche Wochenschrift“ cz. folyóiratban olvassuk, Fürth vizsgálatokat végzett arra nézve, hogy a vízből a halakba jutó betegségokozó mikroorganizmusok hogyan viselkednek. E célból aranyhalakat pestisbaktériumokkal fertőzött eleséggel táplált. Az eredmény az lett, hogy a pestisbaktériumok áthaladtak a hal bélcsatornáján s napokon keresztül a bélsárral ürültek ki, anélkül azonban, hogy a halaknak ártottak volna. Ilyen természetű fertőzés a szabadban is előfordulhat, annál is inkább, mert sok hal tetteket sem vet meg mint táplálékot, ezek pedig fertőző csirák nagy mennyiségét tartalmazhatják, ha ilyenféle betegségekben pusztulnak el és a vízbe jutottak. (Pestises patkányok és egerek, melyeket a tengerbe vetettek stb.)

Az volt már most a kérdés, vajjon az ilyen csirákat tartalmazó halak veszélyesek lehetnek-e az emberre?

A hamburgi egészségügyi intézet két tagja e kérdés eldöntése végett tífuszbacillusokkal fertőzött halakat főzött és sütött meg a szokásos módokon, de sohasem sikerült a jól megfőtt és sült halakból a bacillusokat kitenyészteniök, míg a nyersen hagyottakból ez igen könnyen ment. Ebből látható tehát, hogy a halak kellő módon való elkészítését tételezve fel, ilyenféle fertőzéstől egyáltalán nem kell tartani. (Reichsanzeiger és Allg. F. Ztg. 1918. 16. sz.)

A ponty horgászatára ad jó tanácsot az „Österr. Fischerei-Zeitung“-ban (1918. 16. sz.) egyik sporthorgász. A mint írja, sokan azt hiszik, hogy a pontyot horoggal egyáltalán nem lehet fogni, mert a pontyra nézve a horgon lévő csali mintha nem is léteznék. Míg más békés természetű halak, mint a dévér, pirosszárnyú keszeg, czompó stb. fereg, kenyér, gyümölcs s hús után, ha nem is mindig egyforma kedvvel, de azért szívesen kapnak s rendszerint nem is sokat töprenkednek a dolgon, addig a pontyok megfontoltan úszkálják körül a horgot, de mintha nem is látnák az azon vonagló gilisziát, hamarosan tovább vonulnak. Pedig mégis be lehet ezeket a ravasz állatokat is csapni, de nagyon jól meg kell választani a csalit s aztán bőven kell rendelkezni a horgász fő erényével, a türelemmel.

A fődolog, hogy a csali nagyon kívánatos legyen a számára s minden gyanút kizáró. Legcélszerűbb, — a kinek megvan rá most a módja — ha egy kávéskanálnyi fehér lisztből mogyorónagyságú galuskát csinál, kissé megszírozza és így gyengén megpirítja. Ha fehér kenyérünk van, akkor azt is használhatjuk. Próbálkozhatunk frissen főtt, tiszta burgonyadarabbal is, aztán rohadó, erős szagú hússal vagy májjal is. Jó, ha egy-két nappal előre beettük a fogás helyét.

Ha a horgon a harapást érezzük, azonnal vágjunk be erősen és a merítő szak legyen a kezünk ügyében, mert különben az erőteljesen védekező halnak bottal üthetjük a nyomát.

Zsirnyerés planktonból. A zsírhány, úgy látszik, sok mindenféle leleményességre viszi az embert. Planktonból is zsírt akartak nyerni, de ez a vállalkozás halva született, mert a kieli tengeri biológiai állomás szakértői véleménye alapján „leintették“. A ten-

geri plankton zsírtartalma, a mint ez a szakvélemény írja, nagyon ingadozó, de legjobb esetben is 71,000 köbméter vizet kellene megszűrni, hogy az így összegyűlt planktonból 1 kilogramm zsírt lehetne nyerni. Kedvezőtlen esetben pedig 700,000 köbméter víz szűrése lenne szükséges ehhez. Jobb tehát, úgy mint eddig, a planktont benne hagyni a tengerben, hogy a halak értékesíték inkább, mint a valószínűleg árdragításban sántikáló, nagyon is vállalkozó szellemű spekulánsok. (Hamburger Correspondenz.)

Tüzelőanyag a halászatnál. Nálunk az egyetlen Balaton Halászati Részvénytársaság az, a melynek nagyszabású üzeme a szénhányt megérzi, mert gőzhajói, a melyekkel a halászcsonakokat a távolabbi vizekre szokták vontatni, a miatt sokszor vesztegelni kénytelenek. A tengeri halászatnál ez a baj sokkal nagyobb mértékű. Az északi tengereken érdekelt semleges államok: Dánia, Svédország, Norvégia, Hollandia halászatát teljesen megbénítja a petróleum hiánya, a mely a halászó hajók motorainak tüzelőanyaga. Mindenütt megvan az igyekezet arra, hogy valami más tüzelőt találjanak. Svédországban és Norvégiában karbidgázzal kísérleteznek. Dániában szívógázmotorokat kezdenek alkalmazni, a melyek részére tőzegeből állítják elő a gázt. Angliában és Németországban aztán próbálkoznak a kőszénből való olaj előállításával s annyira jó eredménnyel, hogy ilyen olajat már piacra is vihettek.

Budapesti halpiacz. Teljesen bizonytalan és kapkodó a mai halüzlet. Készletek kizárólag élő pontyból, továbbá a szállítások alatt elhullott jegelt pontyból vannak.

Termelőink, a kiknek sikerült lehalászni, mivel készleteik nincsenek biztonságban, minden elfogadható áron igyekeznek azokon túladni, csakis az azonnali átvételt kötik ki. Hogy így a rossz terméskből és fosztogatásból megmaradt készletek gyorsan el fognak fogyni, az kétségtelen; honnan látjuk el majd a piacot újév után, az talány.

Az Aldunáról, a honnan eddig igen számottevő mennyiséget, még pedig főképen jobbfejta halat kaptunk, most semmit sem hoznak fel.

A pontynak, mint a piac kizárólagos halának ára, napról-napra morzsolódik lefelé, a minek oka egyrészt a termelők sietős kínálata, másrészt a húsrak csökkenése és a hústalan napok eltörlése. A fogyasztás mégis igen csekély; külső csarnoki kiskereskedők alig vásárolnak; mert napi csekély bevásárolt készleteiken sem tudnak túladni.

Süllő, kecsge és harcsa alig fordul elő a piacon; ha valami csekély mennyiség mégis akad, ezekért most is az eddigi magas árat fizetik.

Tógazdaságaink egy része már is a megszállott területekbe esik, mások jövője bizonytalan s így ki tudja mit hoz a jövő?

A budapesti piacz halárai nagyban:

Ponty élő, nagy	18—20 K
„ „ közép	16—18 „
„ „ apró	12—14 „
„ jegelt	12—18 „

A Budapesti Horgászok Egyesülete a lágymányosi-tó kezelésére halászzal önállóan foglalkozó egyént keres.

Javadalmazás: havonként 100 korona, szabad lakás, tüzelőanyagra 250 kor. évi átalány, csónakozási és halászati jövedelemből 10% részesedés. Jelentkezők forduljanak **dr. Bucsánszky Bertalan elnökhöz, Központi városházán, II. em., 242. sz.**

Hivatalos árjegyzés Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piaczaín.

Áringadozások kilogrammonként fillérben.

Az áru neve	1918. november 4—9. között.			1918. október 11.—nov. 16. között.		
	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piaczkon	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piaczkon
		kicsinyben			kicsinyben	
a) Édesvízi élő hal.						
Ponty, nagy	1670—2000	2200—2400	} 1600—2400	1700—2000	2000—2400	} 1800—2400
" kicsiny	1200—1600	1700—2200		1500—1600	1700—2200	
Harcsa, nagy	2800—3000	2800—3200	} 2000—2000	2800—3000	2800—3200	} 3600—4000
" kicsiny	2400—2600	2200—2200		2400—2600	2200—2800	
Csuka, nagy	—	—	} 1400—2200	—	2400—2400	} 1000—2200
" kicsiny	—	—		—	2300—2000	
Fogassüllő, dunai	—	—	—	—	—	—
Kárász	—	1400—1400	—	—	1200—1400	900—1000
Czompó	—	1600—2000	—	—	1800—2000	—
Márna	—	1800—2300	—	—	1800—2300	—
Keszeg	—	—	—	—	—	—
Pisztráng	—	—	—	—	—	—
Kecsege, nagy	—	—	—	—	—	—
" kicsiny	—	—	—	—	—	—
Apró kevert hal	—	—	—	—	—	1400—1400
b) Édesvízi jegelt (nem élő).						
Ponty, nagy	1000—1800	1800—2100	} 1800—1800	1600—1800	1600—2100	}
" kicsiny	800—1400	1300—1800		1200—1400	1200—1800	
Harcsa, nagy	—	2800—4000	} 1400—1400	—	2800—4000	}
" kicsiny	—	2000—2800		—	2200—2800	
Csuka, nagy	—	2000—2600	} 1200—1200	—	2000—2600	}
" kicsiny	—	1200—2000		—	1200—2000	
Fogassüllő, dunai	—	2400—3200	}	—	2400—3400	}
" balatoni nagy	—	3000—3200		—	3000—3500	
" " kicsiny	—	2600—2800	400—800	—	2800—3200	—
Keszeg, balatoni	—	—	—	—	—	—
Garda, balatoni	—	—	—	—	—	—
Kárász	—	800—1200	—	—	1000—1200	—
Czompó	—	1000—1300	—	—	1000—1800	—
Márna	—	1400—2000	—	—	1400—2000	—
Keszeg	—	1000—1200	—	—	600—1600	—
Pisztráng	—	—	—	—	—	—
Lazac, rajnai	—	—	—	—	—	—
Kecsege, nagy	—	3000—3600	—	—	3000—3600	—
" kicsiny	—	2600—3000	—	—	2600—3000	—
Sőreg	—	—	—	—	—	—
Miza	—	—	—	—	—	—
Apró, kevert hal	—	500—800	—	—	500—800	600—1200
c) Rák.						
Folyami rák, nagy 1 darab	—	—	—	—	—	—
" " kicsiny 1 "	—	—	—	—	—	—

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, es. és kir. udvari szállító BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd, (Somogy m.).

Sürgőnyezim: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingai pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézet Sárd, (Somogy megye).